

СТАНОВИЩЕ

върху материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.6. „Спорт“, научна специалност „Методика на обучението по физическо възпитание и спорт“, по дисциплината „Физическо възпитание и спорт“, обявен от Лесотехнически университет в Държавен вестник, бр. 27/02.04.2021 г., код на процедурата AGR-AsP-0321-53

Кандидати за участие в конкурса са:

1. инж. д-р Христо Цанков Стоянов
2. ст. пр. д-р Желязко Димитров Георгиев

Изготвил становището: доц. д-р Йорданка Методиева Златарова, Професионално направление 7.6 Спорт, Лесотехнически университет

1. Кратки биографични данни.

Инж. д-р Христо Цанков Стоянов е роден на 31.10.1960 г. в гр. Ловеч. През 1988 г. завършва висше образование в Лесотехнически Университет, факултет „Горско стопанство“ специалност „Опазване и обогатяване на природната среда“, а през 1992 г. висше образование в Национална Спортна Академия (НСА), учителски факултет със специализация „Треньор по лека атлетика“. Образователната и научна степен (ОНС) „доктор“ със защитена дисертация на тема: „Усъвършенстване на специалната бегова подготовка в дисциплините 200 и 400 м чрез оптимизиране влиянието на силовите и скоростно-силовите тренировъчни натоварвания“ придобива през 2009 г.

От 1991 г. до 2021 г. работи като треньор по лека атлетика в СКЛА „Академик“, София. Организира международния атлетически турнир „Академик“ от 2000 г. В периода 2001-2004 г. е консултант по планиране на спринта и препятствените бягания в гр. Малмьо, Швеция.

Ст. пр. д-р Желязко Димитров Георгиев е роден на 22.04.1966 г. в гр. София. Завършва Висшия институт по физкултура (ВИФ), понастоящем НСА през 1990 г., като магистър със специалности „Учител по физическо възпитание“ и „Треньор по плуване“. През 2017 г. получава ОНС „доктор“ по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по: (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт) в Департамента по спорт на Софийския университет. Темата на докторската дисертация е „Модел за повишаване на физическата дееспособност на студентите от Лесотехническия университет“.

От 01.09.1990 г. до 17.01.2000 г. работи като учител по физическо възпитание в 132 СОУ, гр. София. От 18.01.2000 г. досега работи в Лесотехническия университет (ЛТУ) като преподавател, асистент и старши преподавател. От 2010 г. е и хоноруван преподавател към катедра „Физическо възпитание и спорт“ на УНСС.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидатите с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ;

Съгласно чл. 60, ал. 4 от Правилника за развитие на академичния състав в Лесотехническия университет (ПРАС в ЛТУ) документите и материалите свързани с участие в конкурс са обособени в две части. Първата част са свързани със задължителни документи, а втората с научната дейност на кандидата.

В предоставения ми електронен носител на документацията на д-р Христо Стоянов липсват копия на част от задължителните документи. Приложена е справка-

самооценка за изпълнение на минималните национални изисквания (МНИ), съдържаща информация за научната и научно-приложна дейност на кандидата; списък на научните трудове, статии и участия в проекти, както и справка за цитирания на научните трудове и статии; документи и писмени материали, удостоверяващи други професионални и творчески дейности и изяви. Представени са резюмета на трудовете и статиите, но липсват сканирани копия на публикациите.

Документацията представена от ст. пр. д-р Желязко Георгиев е комплектована по вид и съдържание съобразно изискванията на ПРАС в ЛТУ за заемане на академични длъжности. Представена е задължителната документация; справка-самооценка за изпълнение на минималните национални изисквания; списък на научната и публикационна дейност във връзка с оценка на съответствието с МНИ; списък на трудовете и публикациите; справка за цитирания на кандидата; сканирани копия на публикациите; документи и писмени материали, удостоверяващи други професионални и творчески дейности и изяви.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидатите

Д-р Христо Стоянов не представя документ за заемана академична длъжност. Работи като треньор по лека атлетика в СКЛА „Академик“ от 2001 г. Има трудов стаж от 20 г. 04 м., което е видно от удостоверение (изх. № 004/17.04.2021), издадено от СКЛА „Академик“, София.

Ст. пр. д-р Желязко Георгиев работи като учител по физическо възпитание повече от 9 г., удостоверение със служебна бележка АДС- 07842/14.04.2021 г. Понастоящем е старши преподавател в катедра „Физическо възпитание и спорт“ към Агрономическия факултет на Лесотехнически университет, видно от документ ЧР – 2038-1/ 15.04.2021 г. Извежда семинарни упражнения със студенти от всички факултети по спортовете волейбол, тенис, тенис на маса и футбол. Водещ преподавател е при провеждане на учебната практика по ски със студенти от пет специалности.

Извън аудиторната заетост на д-р Георгиев включва учебно-тренировъчна дейност с една група по ски и сноуборд. Изпълнява годишна учебна заетост от 500 часа.

За подобряване на учебното съдържание е участвал като съавтор в разработването и актуализирането на 5 броя учебни програми (АФ – 2035/ 13.04.2021 г.).

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидатите.

4.1 Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти.

Кандидатът д-р Христо Стоянов е участвал в 1 национален и 3 международни научни или образователни проекта. По показател E16 и E17 събира 75 точки.

Ст. пр. д-р Желязко Георгиев е участник в 9 национални или образователни проекта. Ръководител е на 2 национални образователни проекта, от които 1 в рамките на ЛТУ „Студентският спорт – инвестиция в бъдещето“. По показател E16 и E17 е постигнал 195 точки, което му дава значително предимство пред другия участник в конкурса.

4.2 Характеристика на публикуваните научни резултати.

Общо описание на представените материали

Хабилитационният труд, с който д-р Христо Стоянов участва в конкурса е на тема „Моделиране на постиженията в многобоя. Приложни аспекти от световната и

българската практика“. ИК „Тип-топ прес“, 124 стр., ISBN:978-954-723-245-7. Направен е опит за моделиране на подготовката на многобойците според нивото на спортната квалификация. Усъвършенстване методиката за тренировка и приоритетите в развитието на отделните дисциплини.

Представя още:

- Монографии - **5 броя** (Г5-1 до Г5-5);
- Публикувана книга на базата на защитен докторски труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ – **1 брой**;
- Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – **2 броя**;
- Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове - **37 броя**;

В материалите извън публикациите кандидатът е самостоятелен автор на 1 книга, 4 монографии и съавтор в 2 монографии. По отношение на монографията Г5-3 (Биомеханичен анализ на спринтовото бягане. ИК „Тип-топ прес“, 151 стр., ISBN:978-954-723-192-4) липсва подписан разделителен протокол между двамата автори. Недостатъчният обем от страници дефинира този труд като студия.

Научните трудове на д-р Хр. Стоянов са изцяло свързани с методиката на подготовка в лекоатлетическите дисциплини 200 и 400 м. Разработва тренировъчни модели за същите дисциплини при елитни състезатели. Търси възможности за усъвършенстване на специалната бегова подготовка в дисциплините 200 м и 400 м чрез оптимизиране влиянието на силовите и скоростно-силовите тренировъчни натоварвания.

Изследване на различни подходи за силова подготовка, тренировъчни модели за подобряване на максималната скорост, ефективността на определени тренировъчни средства, подпомагащи развитието на бързината са във фокуса на неговите научни и професионални интереси.

Общият точков актив по показател Г е 1316 точки. Една публикация (Г8-25) е пряко свързана с тематиката и дейността, за която д-р Стоянов кандидатства. Апробирана е програма включваща кръгови тренировки с лекоатлетически упражнения с насоченост развиване на скоростно-силови качества, силова издръжливост и ловкостта на състезателки по баскетбол от УНСС. Другите материали (трудове, публикации) са свързани с научното направление, но не с научната специалност и дисциплината, по която е обявен конкурса.

За участие в настоящия конкурс ст. пр. д-р Желязко Георгиев е разработил **монография** на тема „Насоки за развитие и иновации за усъвършенстване на физическото възпитание и спорта в Лесотехническия университет“, ISBN 978-619-7329-46-9. С., Издателство Neofeedback, 2020. В труда е представен модел за повишаване на физическата дееспособност на студентите от Лесотехническия университет. Дават се някои нови подходи в областта на методите и средствата за развиване на основните двигателни качества. Тематиката е свързана с основни тенденции и специфични фактори, влияещи на подсистемата на спорта сред една огромна социално-целева група каквато е студентската младеж.

- Публикувана книга на базата на защитен докторски труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ – **1 брой**;

Представя списък, включващ 22 публикувани статии (извън тези, включени към докторската дисертация)

- Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – **3 броя**;
- Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове - **19 броя**;

Научните търсения на д-р Георгиев са свързани с проследяване и анализиране на промените настъпили в показателите за физическа дееспособност на студенти от Лесотехническия университет след прилагане на модел за развиване на двигателните качества. Установява наличието на корелационни зависимости между двигателните качества на студентите в резултат на приложения модел. Участва в изследване въздействието на експериментална методика за по-ефективно образуване и усъвършенстване на адаптивно-пластичен двигателен навик по плуване в стил кроул.

Друга насока на изследванията е оценяване успеваемостта на студенти при начално обучение по ски с помощта на качествени показатели след приложена учебна програма с хорариум от 30 часа.

Избор на стандартни тестове за контрол и оценка на гъвкавостта, които в най-малка степен са зависими от основните антропометрични показатели. Проследява се състоянието на гъвкавостта на студентки след прилагане на комплекс от упражнения за развиването ѝ в рамките на учебните занимания по физическо възпитание и спорт. Прави се подбор на показатели за изследване подвижността в гръбначния стълб, тазобедрените и коленните стави, както и тренировъчни натоварвания чрез двигателна дейност характерна за спортовете, които се практикуват от студентите в рамките на учебните занимания.

Част от публикациите са свързани с установяване на съвременни слабости на образователната система – липсата на достатъчно гъвкави форми, насочени към насърчаване използването на свободното време за развитие на спортна култура и образователни дейности за студентите. Констатирана е липсата на разработени специфични методически и организационно-управленски програми.

Проучва мнението на студенти към дисциплината „Физическо възпитание и спорт“ с цел оптимизиране на учебния процес, както и отражението на заниманията по пешеходен туризъм върху отношението им към опазване на природата. Изведени са някои мотивиращи фактори, сред които са непрекъснатото увеличаване на състезанията и спортните прояви, като превенция срещу нездравословния начин на живот на младите хора.

В поредица от обзорни публикации с негово участие се проследява историята на Асоциацията за университетски спорт „Академик“ (АУС), анализира се нейната работа. Детайлно представя организацията на дейността ѝ, постигнатите резултати и класиранията на Висшите училища през последните години.

Всички проучвания, натрупани знания и педагогическа практика правят участието на д-р Ж. Георгиев в обявения конкурс обосновано с **общ точков актив по показател Г 458,5 точки.**

4.3 Отражение на научните публикации на кандидатите в литературата (известни цитирания)

Според справката представена от д-р Христо Стоянов са забелязани:

- 1 брой в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Д10);
- 5 броя цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране (Д11);
- 6 броя цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (Д12);

Постиженията на **ст. пр. д-р Желязко Георгиев** са намерили широко отражение в приложения списък с 22 цитирания, както следва:

- 10 броя в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Д10);
- 5 броя цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране (Д11);
- 7 броя цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране или

Двамата кандидати са разпознаваеми автори в научните среди. Представените цитати са достатъчни за покриване на МНИ.

Предимството по този показател е за ст. пр. д-р Ж. Гергиев. Десет от цитиранията му са в най-високия ранг и оценка. Общият брой точки постигнати от него е 235.

Д-р Хр. Стоянов по този показател има 95 точки.

4.1 Приноси в трудовете на кандидатите (научни, научно-приложни, приложни)

Д-р Христо Стоянов

- Създадена е нова методика за подготовка на състезателите в дисциплините 200 м и 400 м, която е доказана в практиката. Представени са теоретични, изследователски и приложни аспекти в развитието на основните двигателни качества, формиращи спортния резултат.

- Теоретично и експериментално е установено оптималното структурно съотношение между различните видове тренировъчна работа при развитието на издръжливостта, бързината, силовите и скоростно-силовите качества на спринтьорите.

- Методически са разработени и обосновани теоретико-методически аспекти в развитието на специалните двигателни качества в дисциплините 200 м и 400 м. Чрез проследяване на динамиката на факторните тегла са определени най-важните насоки и средства за въздействие за всеки мезоцикъл по отделно.

- Разгледана е възрастовата динамика в развитието на двигателните качества на децата, като са посочени сензитивните периоди в лонгитудиналното развитие, което позволява да се установят негативните и позитивните периоди от неговото развитие и дава възможност да се вземат мерки за развитието на отделните качества. Изяснени са особеностите при построяване на тренировката в детската атлетика, като са направени методически препоръки при подбора и разпределението на тренировъчните средства във възрастов аспект.

- Изследвани са характеристиките на състезателните модели на елитните спринтьори в бягането на 100 м мъже и е определена зависимостта на резултата на 100 м от времето на пробягване на първите 60 м от разстоянието.

- Чрез изследване на факторната структура на тренировъчните натоварвания в дисциплините 200 м и 400 м, са определени тренировъчните показатели, създаващи предпоставка за оптимизиране развитието на „спортна форма” в състезателния мезоцикъл.

- Създадена е нова методика за развитието на максималната скорост на бягане, чрез която се предотвратява състоянието на „скоростна бариера”.

- Установено е влиянието на надпраговите тренировъчни средства върху тренировъчните показатели имащи формиращо значение върху резултатите при юношите в дисциплините 100 м и 200 м.

- Методично са изследвани различните подходи в развитието на темповата издръжливост. Установена е значимостта от използването на по-високите процентни стойности на темповата за сметка на общата издръжливост през първите три МЗЦ.

- Изследвани и установени са границите, в които прилагането на максималните силови натоварвания влияят положително върху нивото на останалите видове сила, включени в специалната силова подготовка в зимния макроцикъл на подготовка.

- Установени са тенденциите, характеризиращи различните подходи в развитието на спортната форма, чрез анализ на структурата и динамиката на специалната бегова подготовка през предсъстезателния и състезателния МЗЦ.

- Конкретизирани и методически са обосновани тренировъчните показатели влияещи пряко и отговорни за навлизането в „спортна форма” в предсъстезателния мезоцикъл в дисциплините 200 м и 400 м.

- Установени са зависимости между спортното постижение и нивото на реализиране на бързината, спринтьорската и скоростната издръжливост при спринтьори с различна квалификация чрез изследването на различията в промените на скоростта на бягане в отделните участъци на спринтовото бягане в дисциплината 400 м. Конкретизирано е какъв вид тренировъчно натоварване трябва да използват

различните по квалификация спринтьори, за да подобрят спортния си резултат.

Кандидатът е представил обширна справка за постиженията на негови състезатели при участие в национални и международни първенства по лека атлетика, както и получени от него лични награди. Максималният брой точки, които могат, да се присъдят по показател Е 23 и Е 24 е 30 точки.

Ст. пр. д-р Желязко Георгиев

С разработената монография, книга и голяма част от публикациите систематизирано създава полезни за обучителния процес материали, които имат теоретичноприложен характер.

- Разработени са актуални нормативи за оценка на физическата дееспособност на студентите, чрез които се проследява и насочва развитието на техните основни двигателни качества, както и доколко изборът на тренировъчните средства и техния обем в едно занимание се доближава до оптималното натоварване за съответния период.

- Доказана е ефективността на разработения и апробиран специализиран модел за повишаване на физическата дееспособност на студентите от ЛТУ като част от здравословния им начин на живот, който може да се мултиплицира и в други неспециализирани висши училища.

- Ефективно е приложен иновативен критерий за оценка на различията от ефекта на експерименталното и контролно въздействие върху студенти, чрез изчисляване на общия среден прираст от всички тестове.

- На базата на изготвена корелационна матрица са открити корелационни зависимости между взривната сила на долните крайници, силата на ръцете и раменния пояс, силата на коремната мускулатура и бързината; между силата и издръжливостта; между силата и ловкостта и между ловкостта и издръжливостта. Установяването на тези корелации помагат на преподавателите от ВУ при подбора на упражнения за развиване на съответните мускулни групи и двигателни качества.

- Направен е много обстоен теоретичен анализ на състоянието на подсистемата физическото възпитание и спорт във висшите училища в Република България.

- Установени са основните актуални проблеми, както и натрупани законови и подзаконови несъответствия, които засягат физическото възпитание и спорта в университетите, като са изведени препоръки за преодоляването им насочени към съответните образователни и спортни институции.

- Изследвано е влиянието на дисциплината „Пешеходен туризъм“ върху отношението на студентите към опазването на природата и околната среда. Студентите участвали в тези занимания, увеличават статистически значимо действията, които предприемат за опазване на природата.

- Проследено в исторически аспект и детайлно е анализирана работата на Асоциацията за университетски спорт „Академик“ по отношение на организацията на дейността ѝ, постигнатите резултати и класиранията на висшите училища в Националните студентски универсиади, като са набелязани препоръки за бъдещата ѝ дейност.

- Разработена и приложена е програма за начално обучение по ски за студентите от Лесотехническия университет, която в последствие успешно се приложи при провеждането на учебната практика по този спорт.

- Разработена е система за оценяване на техническото изпълнение на елементи от ски техниката при началното обучение по ски на студенти, предвидени в учебното съдържание на учебната практика.

- Обогадената методика за обучение в кроулово плуване за студентите от ЛТУ, допринесе учебният процес да се провежда на по-високо теоретично и практическо ниво.

Ст. пр. д-р Георгиев е изявен специалист в ски-спорта. Представил е постиженията на студентите-състезатели по ски и сноуборд при участие в зимните университетски

игри. Награждаван е за заслуги в развитието на студентския спорт. По показател Е 23 и Е 24 има 30 точки.

5. Оценка на личния принос на кандидатите

Считам **приносите на д-р Христо Стоянов** за негово лично дело. Те са много на брой и тематично са изцяло свързани с теорията и методиката на спортната тренировка при висококвалифицирани лекоатлети. Преобладават самостоятелните публикации. Безспорни са постигнатите от него научно – приложни резултати, които очертават научния му профил на специалист в спринтовите дисциплини на леката атлетика.

Приносите на ст. пр. д-р Желязко Георгиев в самостоятелните работи е личен, а в колективните разработки има съществено участие. Те са свързани с оптимизиране на учебния процес по физическо възпитание и спорт във ВУ чрез прилагане на обогатени методики за развиване на основните двигателни качества; специализирана подготовка и обучение в техниката по различни спортове; разработване на нормативни таблици за контрол и оценка на успеваемостта на студентите. Състоянието, проблемите и перспективите на физическото възпитание и спорта във висшите училища, в частност в Лесотехническия университет, ролята на Асоциацията за университетски спорт „Академик“ за развитието на студентския спорт са обект на научния му интерес. Считам, че приносите са достатъчни и напълно отговарящи на тематиката на конкурса.

6. Критични бележки и препоръки

Кандидатът д-р Христо Стоянов представя научната продукция по начин различен от възприетите в ЛТУ образци. Считам, че списъкът с приносите е прекалено детайлизиран.

Препоръчвам на д-р Стоянов, да насочи своя научен интерес и към физическото възпитание и спорта в образователната система.

Към представените от ст. пр. д-р Желязко Георгиев документи нямам забележки. Препоръчвам, да разработи учебно помагало за практическото обучение по ски.

7. Лични впечатления

Познавам д-р Стоянов като утвърден специалист по лека атлетика. Привлича в СКЛИА „Академик“ студенти – атлети и допринася много за тяхното развитие.

Работя съвместно със ст. пр. д-р Желязко Георгиев повече от 20 г. Притежава отлични комуникационни умения за работа както със своите колеги преподаватели, така също и със студентите. Спазва академичната етика. Отнася се отговорно към учебния процес. Притежава педагогически качества, добра теоретична и практическа подготовка необходима при преподаването на спортовете волейбол, тенис на маса, тенис на корт, футбол, ски и плуване. Включва се активно в планирането и провеждането на прояви, свързани с дейността на катедрата.

8. Заключение:

Представените количествени показатели на д-р Христо Стоянов и на ст. пр. д-р Желязко Георгиев за придобиване на академична длъжност „доцент“ отговарят на националните минимални изисквания.

Предимството на ст. пр. д-р Желязко Георгиев изпъква с тематичната насоченост на хабилитационния труд и на преобладаващата част от публикациите му. Преподавателската и научноизследователската му дейност е съобразно вътрешните правила на ЛТУ и съответстват на научната специалност и учебната дисциплина, по която е обявен конкурса.

Във връзка с посоченото по-горе, предлагам ст. пр. д-р Желязко Димитров Георгиев да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 7.6. „Спорт“, научна специалност „Методика на обучението по физическо възпитание и спорт“, по дисциплината „Физическо възпитание и спорт“.

11.08.2021 г.

Член на жури:

(доц. д-р Й. Златарова)